

Se znamo (na)učiti, se (samo)oceniti in (z)motivirati!?

*Are We Able to Learn, (Self-)Evaluate
and (Self-)Motivate?*

Predstavljajte si, da je pred vami deset strani besedila, ki se ga morate naučiti. Kaj boste naredili? Kako se boste tega lotili? Se boste morda vprašali, kaj o tem že veste. Nekateri boste brali in podčrtovali, uporabljali različne barve pisal za podčrtovanje, drugi boste najprej pogledali na strukturo besedila (poglavja, podpoglavja ...), tretji boste naredili izpiske, spet drugi boste oblikovali miselni vzorec. Če bo besedilo tako, da bo primerjalo več različnih pojmov, predmetov, pojavov, si boste lahko pomagali s primerjalno matriko. Če bo besedilo hierarhično povezano, boste oblikovali hierarhično pojmovno mrežo. Morda pa boste uporabili Paukovo metodo ali PV3P. Mogoče ne boste uporabili nič od tega, ker imate svojo, lastno strategijo učenja. Kdo vas je naučil te strategije? Sami? Šola? Z željo, da zagotovimo vsem učencem enake možnosti (premalokrat se zavedamo, da nekateri doma nimajo dobrih možnosti, da jim starši ne znajo in ne zmorejo pomagati), smiselno umeščamo v pouk različnih predmetov raznolike bralne učne strategije. Vse naštetu uvrščamo v **kognitivno področje**, eno od treh, s katerim se ukvarja kompetenca učenja učenja.

Kako bi se počutili in kaj bi storili, če bi se morali samooceniti? Bi se znali? Predstavljajte si, da se morate oceniti, kako ste digitalno pismeni. Ali pa (morda za nekatere lažje), da se samoocenite ob letni oceni? Ali vemo, kaj moramo še storiti, da bomo še boljši učitelji, da bomo dosegli višjo stopnjo digitalne pismenosti?

Jerneja Bone
odgovorna urednica

Ali vemo, kje smo manj uspešni? Ali vemo, kje poiskati pomoč, če česa ne znamo? In če taka in podobna vprašanja zastavljamo učencem, bi si jih morali zastavljati tudi sami in se tako samoocenjevati, samouravnava- ti in evalvirati lastno delo. Prava vprašanja usmerjajo učenčovo pot in so pomembna, da učenec ali dijak najde pravo, njemu last- no strategijo učenja. S takimi in podobnimi vprašanji, ki jih zastavljamo učencem, raz- vijamo **metakognitivno področje** učenja učenja.

Še berete ta uvodnik? Potem ste verjetno globoko notranje motivirani. Boste brali na- prej zato, ker vas res zanima, kaj vam ima po- vedati odgovorna urednica; ali berete, da bo- ste našli kako napako, kak nesmisel in se mi potem smejali; ali pa berete zato, da se boste česa novega naučili, spoznali? Vaša želja po branju izvira iz vas samih. Tudi za naše učen- ce si želimo, da bodo notranje motivirani za učenje matematike. In kako to doseči? Z raz- nolikimi idejami, prijemi, različnimi meto- dami in načini poučevanja. Zavedamo se, da so naši učenci v vsakem trenutku motivirani za nekaj, a ne vemo, za kaj. Morda razmišlja- jo o igrici na računalniku, o fantu, puncu. Mi, kot učitelji, pa si želimo, da so motivirani za matematiko. Pravzaprav moramo vse učence dobiti na skupni imenovalec: motivirani mo- rajo biti za vsebino, ki jim jo podajamo pri pouku. In če vas vprašam, ali ste motivirani za delo, ki ga opravljate, se z veseljem naučite

česa novega, da boste svoje delo lažje in bolje opravljali? Se novih veščin in znanj lotite z veseljem? **Motivacijsko področje** je tretje, s katerim se ukvarja kompetenca učenja učen- ja. Motivacijsko področje vključuje tako zu- nanje (*učno in družbeno okolje*) kot notranje (*vrednote, stališča in čustva*) dejavnike, ki spodbujajo učenje.

Kompetenca učenje učenja (KUU) je za- pisana v dokumentih, ki so učiteljem vodilo pri njihovem delu: Učnem načrtu za mate- matiko za osnovno šolo (2011), Učnem načr- tu za gimnazijo (2008) in Katalogih znanj za srednje strokovno in poklicno izobraževanje (2006).

Zapisi narekujejo učiteljem vpeljevanje KUU v pouk matematike. In pri tem so jim v veliko podporo različni projekti. V zadnjih letih so se v slovenskem šolskem prostoru učitelji in tudi učenci veliko ukvarjali z vklju- čevanjem Kompetence učenje učenja v pouk, tudi v pouk matematike.

Na Zavodu RS za šolstvo je od šolskega leta 2010/2011 do 2012/13 pod vodstvom mag. Cvetke Bizjak potekal projekt Uvajanje medpredmetne kompetence učenje učenja v pouk, v katerega je bilo vključenih več gim- nazij in srednjih šol. Marsikatera srednje šole tudi v letošnjem šolskem letu samoinicia- tivno nadaljujejo ta projekt, ker so spozna- le uporabnost in koristnost vseh spoznanj, ki so jih v treh letih pridobile. Nekaj novih srednjih šol pa je v letošnjem šolskem letu

stopilo na pot vključevanja kompetence učenja učenja v pouk pod strokovnim vodstvom mag. Cvetke Bizjak.

V šolskih letih 2011/12 in 2012/13 je na ZRSŠ potekal projekt Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja, ki ga je vodila dr. Fani Nolimal in v katerega je bilo vključenih 42 osnovnih šol. Projekt se letos širi in nadaljuje po območnih enotah zavoda. Število osnovnih šol, ki se načrtno ukvarjajo z bralno pismenostjo, se večja, kar nas veseli.

Ne pozabimo, da je tudi Šola za ravnatelje vodila projekt Učenje učenja, v katerega so bile vključene marsikatere šole.

KUU je pomembna, in kadar se odločite, da boste vsaj del tega načrtno vključevali v pouk matematike, je smiselno, da to

zapišete v letno pripravo. Nekaj idej o tem, kako zapisati v letno pripravo, boste našli v enem izmed člankov. V številki, ki je pred vami, vam vaši kolegi učitelji posredujejo svoje izkušnje in primere z vključevanjem različnih vidikov kompetenc učenja učenja. Tudi v naslednji dvojni številki revije bomo objavili prispevke učiteljev, kjer so opisali primere iz prakse z željo, da izmenjujejo svoje ideje in spoznanja.

Naj na koncu poudarim, da je pomembno vertikalno vpeljevanje bralnih učnih strategij v pouk, od najpreprostejših v nižjih razredih osnovne šole, do bolj zapletenih v višjih razredih. Smiselno je vključevanje vseh v nadaljnjih letih šolanja. Učenci bodo izbrali tisto strategijo, ki bo posamezniku pisana na kožo.